

Ινστιτούτο του Φροϋδικού Πεδίου
Κέντρο Ψυχαναλυτικών Ερευνών
της Αθήνας

ΛΑΚΑΝΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

Διδάσκουν: Δ. Βεργέτης, Ντ. Περτέση, Βλ. Σκολίδης

Γ. Φουντουλάκη, Μ. Φραγκιαδάκη

Συμμετέχουν: Ντ. Αβδελίδη, Ν. Κατσογιάννη, Θ. Ξαφένιας, Χ. Ράπτης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ακαδημαϊκό έτος 2022-23

Διεύθυνση : Ρεθύμνου 5, 1^{ος} όροφος

(Μετρό Βικτωρία, πλησίον Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου)

Πληροφορίες : info@centrerepsy.gr

Ιστοσελίδα του Κέντρου : www.centrerepsy.gr

Facebook : Κέντρο Ψυχαναλυτικών Ερευνών

«...Λέγοντας ότι το καθεστώς του ασυνειδήτου είναι ηθικό, λέμε για την ακρίβεια πως σχετίζεται με την επιθυμία, και πρωτίστως με την επιθυμία του αναλυτή που προσπαθεί να εμπνεύσει τον αναλύόμενο να πάρει τη σκυτάλη αυτής της επιθυμίας».

Ζακ-Αλέν Μιλέρ

«Διαβάζοντας ένα σύμπτωμα»

Η ψυχανάλυση, ένα από τα αδύνατα επαγγέλματα, όπως έλεγε ο Φρόντ, γνώρισε νέα άνθιση και ευρύτερη εξάπλωση χάρη στην ανανεωτική επίδραση της διδασκαλίας του Λακάν. Κατά τη διάρκεια πολλών ετών, από το 1953 έως το 1979, τα Σεμινάρια του διαμόρφωσαν γενιές ψυχαναλυτών, ψυχιάτρων, ψυχολόγων, φιλοσόφων, παιδαγωγών, κτλ. Η προσφορά του Γάλλου ψυχαναλυτή είναι πλέον χαραγμένη για πάντα δίπλα σ' εκείνη του ιδρυτή της ψυχανάλυσης, *κτῆμα ες αεί*.

Το πρόγραμμα του Κέντρου Ψυχαναλυτικών Ερευνών εμπνέεται από το έργο της Section clinique, της κλινικής διδασκαλίας η οποία ξεκίνησε τη δεκαετία του '70 στο Τμήμα Ψυχανάλυσης που ίδρυσε ο Ζακ Λακάν στο Πανεπιστήμιο Παρίσι VIII. Επίσης, παρακολουθεί στενά τη διδακτική δραστηριότητα που ανέπτυξε ο Ζακ-Αλέν Μιλέρ, κύριος σχολιαστής του λακανικού προσανατολισμού και διευθυντής του εν λόγω Τμήματος. Εντάσσεται, γενικότερα, στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες που στεγάζονται στο «Ίδρυμα του Φροϋδικού Πεδίου».

Το πρόγραμμα ψυχαναλυτικής εκπαίδευσης περιλαμβάνει θεωρητική και κλινική διδασκαλία. Τα θεωρητικά σεμινάρια αναφέρονται στη φροϋδική παρακαταθήκη, αλλά κυρίως αναπτύσσουν τις διάφορες εννοιολογικές κατηγορίες και αρθρώσεις που συγκροτούν τον λακανικό προσανατολισμό. Η κλινική διδασκαλία φέρνει σε επαφή τους σπουδαστές με το πραγματικό της πρακτικής, εξοικειώνοντάς τους με κλινικές περιπτώσεις από τη νοσοκομειακή ή την ιδιωτική πρακτική και βοηθώντας τους να αναγνωρίζουν την υποκειμενική λογική της κάθε περίπτωσης, δηλαδή τον ιδιαίτερο τρόπο συνάρθρωσης του συμβολικού, του πραγματικού και του φαντασιακού. Η συμμετοχή στην Κλινική Ομάδα επιτρέπει στους νέους κλινικούς που έχουν εγκαθιδρυμένη σχέση με τη λακανική ψυχανάλυση να συνομιλήσουν για ζητήματα που αφορούν την καθοδήγηση της θεραπείας.

Η προσαρμογή του εκπαιδευτικού προγράμματος 2022-23 στις συνθήκες της πανδημίας

Στη διάρκεια του εφετινού ακαδημαϊκού έτους, το Κέντρο Ψυχαναλυτικών Ερευνών θα λειτουργήσει ακολουθώντας τα ισχύοντα στα εκπαιδευτικά ιδρύματα μέσης και ανώτερης εκπαίδευσης. Δεν θα υπάρξει αριθμητικό όριο συμμετοχής στα ανοιχτά σεμινάρια. Η χρήση μάσκας θα είναι υποχρεωτική σε όλη τη διάρκεια Σεμιναρίων και Εργαστηρίων. Δυνατότητα παρακολούθησης μέσω ζουμι θα υπάρχει σε εξαιρετικές περιπτώσεις γεωγραφικής απόστασης και αποκλειστικά στα σεμινάρια στα οποία ο διδάσκων το προβλέπει.

ΑΝΟΙΧΤΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

A) ΘΕΜΑ: Η ψυχανάλυση αντιμετώπιση με το άγχος

Υπεύθυνη: Μαρίνα Φραγκιαδάκη

«Άγχος, στρες, φοβία, κρίσεις πανικού...» είναι μερικές από τις εκφράσεις που χρησιμοποιούνται για να εκφράσουν την εισβολή λίμπιντο στο σώμα, την οποία το υποκείμενο αδυνατεί να συμβολοποιήσει. Η ψυχανάλυση δίνει ιδιαίτερη σημασία στο άγχος ως *πάθημα* (affect) που εμπλέκει το σώμα, τον Άλλο και την ενόρμηση. Το μόνο «πάθημα που δεν ψεύδεται», όπως αναφέρει χαρακτηριστικά ο Λακάν, η έκφραση άγχους μπορεί να συνδέεται ταυτόχρονα και με την επιθυμία. Ή, για να το πούμε με μεγαλύτερη ακρίβεια, με την ανάδυση του «αντικειμένου-αιτίου της επιθυμίας» στις διαφορετικές εκφάνσεις του (στοματικό, πρωκτικό, αντικείμενο βλέμμα, αντικείμενο φωνή).

Πώς αντιμετωπίζει η ψυχανάλυση το άγχος, όχι μόνο για να «ξε-αγχώσει» το υποκείμενο αλλά και να το αντιμετωπίσει ως ένα όνομα του πραγματικού;

Το φετινό σεμινάριο απευθύνεται κατεξοχήν σε αρχάριους. Θα μελετήσουμε ενδεικτικά αποσπάσματα από κείμενα των Ζίγκμουντ Φρόιντ (*Αναστολή, σύμπτωμα, άγχος*), Ζακ Λακάν (10ο σεμινάριο, *Το Άγχος*), Ζακ-Αλέν Μιλέρ (*Σχόλιο για το σεμινάριο Άγχος*), Ντανιέλ Ρουά, (το προπαρασκευαστικό κείμενο του προέδρου της Νέας Λακανικής Σχολής για το επόμενο συνέδριό της που θα διεξαχθεί στο Παρίσι τον Μάιο 2023 με θέμα «Δυσφορία και άγχος στην κλινική και στον πολιτισμό»).

Έναρξη: Δευτέρα 16 Ιανουαρίου, ώρα 21.00-22.30, **Επόμενες ημερομηνίες:** 20 Φεβρουαρίου, 20 Μαρτίου

B) Θέμα: Ο ύστατος Λακάν σύμφωνα με τον Ζ.-Α. Μιλλέρ

Μέρος Γ': Yad'lun, Εν-υπάρχει

Υπεύθυνος : Δημήτρης Βεργέτης

Στο πρώτο μέρος διατρέξαμε, με οδηγητικό νήμα ορισμένες κομβικές στίξεις του Ζ.-Α. Μιλλέρ, έναν δαίδαλο ενδείξεων που περιοριοθετούν την «επιθυμία του Λακάν» και επισημάναμε, μέσα από το πρίσμα που αυτή μας προσφέρει, ορισμένες διαμορφωτικές επιπτώσεις της για την ίδια την ψυχανάλυση.

Στη συνέχεια επιχειρήσαμε να ιχνηλατήσουμε τις μετατοπίσεις που σημάδεψαν τις ύστατες επεξεργασίες του Λακάν, εστιάζοντας αποκλειστικά στην ανάγνωση και επεξήγηση της ομότιτλης σειράς μαθημάτων που αφιέρωσε σε αυτές ο Ζ.-Α. Μιλλέρ, στον οποίο χρωστάμε την ανάδειξη της πρωτοτυπίας τους. Ξεκινήσαμε να εκθέτουμε με ποιο τρόπο, μέσα από αυτές τις επεξεργασίες, ο Λακάν επαναπροσδιόρισε θεμελιώδεις έννοιες της ψυχανάλυσης, επανακαθόρισε το καθεστώς του ασυνειδήτου, της ερμηνείας, της μεταβίβασης, του νοήματος, και απέδωσε στο πραγματικό προεξέχουσα θέση παρά την ισότιμη συμμετοχή του στον βορρόμειο κόμβο.

Αφού υπενθυμίσουμε περιληπτικά ορισμένα βασικά σημεία αυτής της διαδρομής, θα συνεχίσουμε την πορεία μας στο τοπίο που διαμόρφωσαν οι επεξεργασίες του ύστατου Λακάν, οι οποίες έχουν ως κεντρικό αξίωμα το «Εν-υπάρχει». Το εν λόγω Εν δεν προσδιορίζεται μονοδιάστατα ούτε με αριθμητικούς ούτε με εμπειρικούς όρους. Δεν είναι κάτι το αυτονόητο. Αποτελεί σύνθετη εννοιολογική κατασκευή για την διασάφηση της οποίας, όσο και για τις επιπτώσεις της, χρειάστηκαν ενδελεχείς αναλύσεις.

Το τεράστιο ενδιαφέρον αυτών των μαθημάτων του Ζ.-Α. Μιλλέρ δεν συνίσταται μόνο στην ιχνηλάτηση των επίμαχων μετατοπίσεων, αλλά επεκτείνεται και στη μεθοδική αντιπαραβολή τους με εμβληματικές θέσεις του κλασικού Λακάν. Ο Ζ.-Α. Μιλλέρ αναδεικνύει μια σύνθετη διαλεκτική διαστρωμάτωση, εντοπίζοντας θεωρητικά προπλάσματα και εντυπωσιακές προδρομικές εμπνεύσεις. Όπως λέει χαρακτηριστικά, «δεν πρέπει να αντιλαμβανόμαστε τον πρώτο και τον τελευταίο Λακάν σαν η μία θεωρία να υποσκελίζει την άλλη. Πρόκειται για μια σχέση που υπακούει μάλλον σε εκείνο το είδος μορφώματος που επικαλείτο ο Φρόντ για τη νεύρωση, τουτέστιν για μια συσσώρευση θεωριών υπό καθεστώς συμπαρουσίας».

Έναρξη: Το σεμινάριο θα ξεκινήσει τον Ιανουάριο και θα διεξάγεται Πέμπτη, ώρα 21.15, σε ημερομηνίες που θα ανακοινωθούν με το νέο έτος.

Γ) Θέμα: Η λακανική ερμηνεία (II)

Υπεύθυνος: Βλάσης Σκολίδης

Αρχικά, θα υπενθυμίσουμε εν συντομία όσα αναπτύξαμε στο περυσινό σεμινάριο με τον ίδιο τίτλο, το οποίο επικεντρώθηκε στην πρώτη θεωρητικοποίηση του υποκειμένου από τον Λακάν, βασισμένη στην πρωτοκαθεδρία του Συμβολικού. Σε αυτό το πλαίσιο, η ερμηνεία αφορά την κατάλληλη νοηματοδότηση των φαινομένων του ασυνειδήτου, δηλαδή την κατάλληλη άρθρωση ενός S_2 στο αιτιγματικό S_1 . Εδώ η ερμηνεία νοείται ως «μετάφραση».

Στη συνέχεια θα εξετάσουμε τις συνέπειες που επιφέρει στον τρόπο ερμηνείας, δηλαδή στην ψυχαναλυτική πράξη, η εισαγωγή της έννοιας της απόλαυσης και του αντικειμένου-αιτίου της επιθυμίας. Η σύλληψη του υποκειμένου μέσω των διεργασιών της «αλλοτρίωσης» και του «αποχωρισμού», θα οδηγήσει σε μια αντίληψη της

ερμηνείας που εστιάζεται, όχι στο νόημα, αλλά στην *α-νοησία* του μεμονωμένου σημαίνοντος και στην ανάδυση του εκτός νοήματος πραγματικού. Εδώ η ερμηνεία νοείται ως «τομή», και στοχεύει στο «αδύνατον να ειπωθεί» που η ομιλία ενέχει.

Θα μας απασχολήσει επίσης ο επιμερισμός αυτών των γενικών κατευθύνσεων στις ιδιομορφίες των νευρωτικών δομών (υστερική και ιδεοψυχαναγκαστική νεύρωση), αλλά και των ψυχωτικών υποκειμένων. Θα αξιοποιήσουμε μεταξύ άλλων κείμενα αναφοράς του Ζακ-Αλέν Μιέρ και του Ερίκ Λοράν, μεταφρασμένα στα ελληνικά.

Έναρξη: Τετάρτη 14 Δεκεμβρίου, ώρα 21.00. Οι επόμενες ημερομηνίες θα δοθούν αργότερα. Δεν θα υπάρξει δυνατότητα παρακολούθησης μέσω ZOOM.

Δ) Θέμα: Τι είναι ένα σώμα;

Υπεύθυνη: Νατάσα Κατσογιάννη

Η έννοια του σώματος, έννοια κομβική στο έργο του Ζακ Λακάν στο βαθμό που διατρέχει το σύνολο της διδασκαλίας του, συνδέεται άρρηκτα με την τριμερή διάκριση του φαντασιακού, του συμβολικού και του πραγματικού. Αποτελώντας σταθερό αντικείμενο θεωρητικής επεξεργασίας, το σώμα εννοιολογείται λοιπόν πολλαπλώς: ως συνέπεια της κατοπτρικής ταύτισης που του προσδίδει την φαντασιακή συνεκτικότητά του, ως επιτέλεσμα του σημαίνοντος που εγχαράσσεται στην επιφάνειά του τεμαχίζοντας και απονεκρώνοντάς το, αλλά και ως τόπος της απόλαυσης που μαρτυρά τον ενορμητικό, αυτοερωτικό του χαρακτήρα.

Προκύπτει το ακόλουθο αξίωμα: ο οργανισμός από μόνος του δεν αρκεί για τη συγκρότηση ενός σώματος. Προκειμένου το έμβιο να «μετουσιωθεί» σε σώμα χρειάζεται η επενέργεια του σημαίνοντος. Το σώμα δεν νοείται, κατά συνέπεια, παρά ως επίπτωση της ομιλίας, ως ενσωμάτωση του σώματος του συμβολικού (Άλλος).

Συνεχίζοντας τη φροϋδική παράδοση, ο Λακάν διερωτάται λοιπόν αδιάκοπα σχετικά με την υλική, τη σαρκική διάσταση της ανθρώπινης ύπαρξης, την οποία αποσπά από το πεδίο της φύσης προκειμένου να την εισαγάγει στο πεδίο της γλώσσας μέσω της οποίας ο άνθρωπος αποφυσικοποιείται ριζικά. Η ύστερη διδασκαλία του βάσει μάλιστα στο επίκεντρο την έννοια του σώματος μέσα από την επαναθεμελίωση του ασυνειδήτου ως μυστηρίου του ομιλούντος σώματος και από τον επαναπροσδιορισμό του συμπτώματος ως σωματοσυμβάντος.

Με πυξίδα επιλεγμένες αναφορές από το φροϋδικό, το λακανικό και το μιλερικό έργο, θα επιχειρήσουμε να στοιχειοθετήσουμε μια ψυχαναλυτική θεωρία περί σώματος, αλλά και να αναδείξουμε την αξία του ως κλινικού οδοδείκτη της κατεύθυνσης μιας θεραπείας.

Έναρξη: Τετάρτη 8 Φεβρουαρίου, ώρα 21.00-22.30 **Επόμενες ημερομηνίες:** 22 Φεβρουαρίου, 8 και 22 Μαρτίου, 5 Απριλίου.

Ε) Θέμα: Ενοχή και απόλαυση στην κλινική και στον πολιτισμό

Υπεύθυνη: Γεωργία Φουντουλάκη

Πρόκειται για δυο δίωρες συναντήσεις οι οποίες θα πραγματοποιούν την ανωτέρω θεματική.

Έναρξη: Οι ημερομηνίες θα ανακοινωθούν προσεχώς.

Στ) ΘΕΜΑ: Η ψυχανάλυση αντιμετώπιη με παιδιά και εφήβους

Υπεύθυνοι: Μαρίνα Φραγκιαδάκη, Βλάσης Σκολίδης

Οι συναντήσεις επικεντρώνονται στην κλινική προσέγγιση και τη θεωρητική τεκμηρίωση περιπτώσεων παιδιών και εφήβων, με γνώμονα τη διδασκαλία του Φρόιντ και του Λακάν. Εφέτος, θα γίνουν πέντε συναντήσεις με ισάριθμες παρουσιάσεις κλινικών περιπτώσεων, οι οποίες θα δώσουν αφορμή για τη σχετική θεωρητική συζήτηση. Το σεμινάριο γίνεται τη δεύτερη Δευτέρα του σχετικού μήνα.

Έναρξη: Εκτάκτως την Παρασκευή 4 Νοεμβρίου με την καλεσμένη Céline Aulit, ψυχαναλύτρια, μέλος της Σχολής του Φροϊδικού Αιτίου.

Επόμενες ημερομηνίες: Δευτέρα 12 Δεκεμβρίου, 20.30-22.30, 9 Ιανουαρίου, 13 Φεβρουαρίου, 13 Μαρτίου, 10 Απριλίου, 8 Μαΐου.

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΒΗΜΑ. Το επόμενο ανοιχτό σεμινάριο υπάγεται στην κατηγορία *Ελεύθερο βήμα*, δηλαδή στην πρόσκληση που το Κέντρο Ψυχαναλυτικών Ερευνών απευθύνει σε έναν έγκριτο συνάδελφο, εφέτος τον Χάρη Ράπτη, να δώσει μία σειρά τριών μαθημάτων σε θέμα της επιλογής του.

Ζ) Θέμα: Αναστολή, σύμπτωμα και άγχος – η ανάγνωση του Ζακ-Αλέν Μιέρ

Υπεύθυνος: Χάρης Ράπτης

Το *Αναστολή, σύμπτωμα και άγχος* (1926), ένα από τα μεγάλα και ανεξάντλητου πλούτου κείμενα του Φρόιντ, είναι το κείμενο στο οποίο ο Ζακ-Αλέν Μιέρ προσφεύγει κατ' επανάληψη κάθε φορά που το ζητούμενο είναι να αναδειχθούν τα θεμέλια της ψυχαναλυτικής κλινικής και εμπειρίας που στοχεύει το πραγματικό. Σε τι συνίσταται ο ρηξικέλευθος χαρακτήρας του; Πρόκειται για το έργο στο οποίο ο Φρόιντ –πέρα από τη δεύτερη θεωρία του για το άγχος– εισηγείται έναν καινοφανή ορισμό του συμπτώματος, όχι με βάση τη διάσταση του νοήματος (τι θέλει να πει ένα σύμπτωμα;) αλλά της ικανοποίησης (τι ικανοποιεί ένα σύμπτωμα;). Το σύμπτωμα δεν προσεγγίζεται ως ένας ερμηνευτικά αποκρυπτογραφήσιμος

σηματισμός του ασυνειδήτου, αλλά ορίζεται ως ένας υποκατάστατος τρόπος ενορμητικής ικανοποίησης.

Πώς είναι δυνατόν να ικανοποιείται κανείς εκεί όπου υποφέρει; Σκανδαλώδες παράδοξο από το οποίο εκπήγασε η λακανική προβληματική της απόλαυσης (jouissance), και στο οποίο ο Λακάν εντόπιζε τον αποχρώντα λόγο της ψυχαναλυτικής παρέμβασης. «Γνωρίζουμε ότι οι μορφές διευθέτησης που υπάρχουν ανάμεσα σ' αυτό που πάει καλά και σ' εκείνο που πάει άσχημα συνιστούν μια σειρά συνεχόμενη. Εκείνο που έχουμε μπροστά μας στην ανάλυση είναι ένα σύστημα όπου όλα διευθετούνται, και το οποίο επιτυγχάνει το δικό του είδος ικανοποίησης». Αξιοποιώντας τους αναγνωστικούς οδοδείκτες που μας έχει προσφέρει ο Ζακ-Αλέν Μιλέρ, θα προσπαθήσουμε να δείξουμε ότι με αυτά τα λόγια του Λακάν, από το 11ο Σεμινάριο, προαναγγέλλεται το αιγιματικό σύστημα του *συνθώματος* (système du sinthome), και πως ετούτο έχει το θεμέλιό του σε όψεις επεξεργασιών του Φρόνιτ από το *Αναστολή, σύμπτωμα και άγχος*.

Σε τρεις δίωρες συναντήσεις θα επιχειρήσουμε μια εκ του σύνεγγυς προσέγγιση της μιλερικής ανάγνωσης του φροϊδικού κειμένου, η οποία περιλαμβάνεται στο σεμινάριο *Ο παρτενέρ-σύμπτωμα*, πλασιώνοντάς την με αναφορές από το σύνολο του φροϊδικού, λακανικού και μιλερικού έργου.

Βασική βιβλιογραφία:

Sigmund Freud, *Αναστολή, σύμπτωμα και άγχος*, εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα, 2018.

Jacques-Alain Miller, « L'orientation lacanienne. Le partenaire-symptôme » (1997-1998), διδασκαλία στο πλαίσιο του Τμήματος Ψυχανάλυσης του Πανεπιστημίου Παρίσι VIII, μαθήματα της 3ης και της 10ης Δεκεμβρίου 1997, ανέκδοτο.

Ημερομηνία έναρξης : Παρασκευή 20 Ιανουαρίου 2023, ώρα 20.30 – 22.30

Επόμενες ημερομηνίες : Παρασκευή 3 Φεβρουαρίου και Παρασκευή 17 Φεβρουαρίου 2023, ώρα 20.30 – 22.30

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Στην κατηγορία αυτή υπάγεται μια σειρά σεμιναρίων που απαιτεί έναν διαφορετικό, πιο συνεργατικό και εμπειρισματομένο, τρόπο προσέγγισης ψυχαναλυτικών θεμάτων. Σε κάθε Εργαστήριο μελέτης συμμετέχουν το πολύ δεκαπέντε άτομα, που δεσμεύονται να παρακολουθήσουν όλες τις συναντήσεις και να υποβάλουν στο τέλος μικρή γραπτή εργασία. Δικαίωμα εγγραφής παρέχεται σε όσους έχουν ήδη παρακολουθήσει επί ένα χρόνο τα σεμινάρια του ΚΨΕΑ, εκτός εάν έχουν επιβεβαιωμένη μεταβιβαστική σχέση προς τον λακανικό προσανατολισμό (ανάλυση, εποπτεία, καρτέλ). Ένας σπουδαστής δεν μπορεί να εγγραφεί σε περισσότερα από δύο Εργαστήρια. Ο κάθε ενδιαφερόμενος πρέπει να υποβάλει το αίτημά του και το βιογραφικό του, αποκλειστικά μέσω e-mail, στον εκάστοτε υπεύθυνο του Εργαστηρίου, στη δικαιοδοσία του οποίου ανήκει η τελική επιλογή. (Για να συμμετάσχει σε εργαστήριο, ο σπουδαστής πρέπει να έχει προηγουμένως εγγραφεί στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Κέντρου). **Οι αιτήσεις εγγραφής αρχίζουν από την ημέρα δημοσίευσης του προγράμματος μέχρι την 1^η Νοεμβρίου. Στις αρχές Νοεμβρίου θα ανακοινωθεί η σύνθεση των Εργαστηρίων για το 2022-23.**

A) ΘΕΜΑ: Το αντικείμενο βλέμμα στον Φρόντ και στον Λακάν – οι κλινικές επιπτώσεις στη σύγχρονη εποχή.

Υπεύθυνη: Ντόρα Περτέση

Αιτήσεις εγγραφής μόνο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: pertesi@otenet.gr

Έχοντας ως άξονα αναφοράς το φροϋδικό άρθρο «Μια διαταραχή της μνήμης στην Ακρόπολη»,¹ θα δείξουμε ότι η εν λόγω «διαταραχή» σχετίζεται τελικά με την ανάδειξη του αντικείμενου βλέμμα. Οι διασαφηνίσεις του Ζ.-Α. Μιλλέρ² συνιστούν οδηγό νήμα, αλλά επιτρέπουν συνάμα περαιτέρω σχολιασμούς. Τι ακριβώς;

Γνωρίζουμε ότι ο Φρόντ επεξεργάστηκε ιδιαίτερα το αντικείμενο βλέμμα σε πολλές περιπτώσεις, όπως ο Πρόεδρος Σρέμπερ, ο Άνθρωπος με τους λύκους, κλπ. Εντούτοις, η Ντόρα και η Νεαρή ομοφυλόφιλη άφησαν πολλά κενά ως προς την επιτυχή κατάληξη της επεξεργασίας του, με αποτέλεσμα την πρόωρη διακοπή των αναλύσεων.

Από την πλευρά του ο Λακάν διερεύνησε και προχώρησε αυτή την προβληματική. Στο Σεμινάριο *Το άγχος* καταπιάνεται με τη σχισμή των ματιών του Βούδα, με το βλέμμα ως αντικείμενο που εκχωρείται, με τον ευνουχισμό ως προς το βλέμμα, διαφοροποιώντας έτσι νεύρωση και ψύχωση. Κατόπιν, στο Σεμινάριο *Οι τέσσερις θεμελιακές έννοιες της ψυχανάλυσης*, στο κεφάλαιο «Τι είναι πίνακας;», η επεξεργασία του βλέμματος στη διάκρισή του από το μάτι φτάνει στο απόγειό της με το πρώτο να καθίσταται παρόν στην οφθαλμαπάτη. Τέλος, στο Σεμινάριο *Από έναν Άλλο στο άλλο*, η κλινική του ηδονοβλεψία και του επιδειξία αποτελούν σημαντικό πλαίσιο αναφοράς για το βλέμμα.

Τι να πούμε για την σημερινή εποχή και την πρωτοκαθεδρία του βλέμματος είτε υπό μορφή υπεραπολαμβάνειν, είτε υπό μορφή κακού και καταδιωκτικού βλέμματος;

-Το ωραίο και η εικόνα –ύστατο πέπλο πριν από το άγχος– είναι ιδιαίτερα παρόντα στην κλινική μας: στις κανονικόμορφες ψυχώσεις, στις νέες μορφές

¹ S. Freud, *Μια διαταραχή της μνήμης στην Ακρόπολη*, Αθήνα, Άγρα, 2021.

² Ζ.-Α. Μιλλέρ, «Η εικόνα που πρυτανεύει», *Revue de la Cause freudienne*, No 94.

συνθωμάτων, στις εξαρτήσεις από τα παιχνίδια του υπολογιστή, αλλά και στην ευρύτερη προβληματική ως προς το φύλο.

-Στο κοινωνικό επίπεδο το βλέμμα «τρυπώνει» σε νέα επαγγέλματα, δεξ influencers, tik toker, και γενικότερα σε όλες τις εργασίες που αναδύονται με βάση τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Εξάλλου, σήμερα, ο τρόπος συναντήσεων και γνωριμιών συντάσσεται όλο και περισσότερο με την πρωτοκαθεδρία της εικόνας και του βλέμματος. Η εικόνα, είτε υπό μορφή selfie –μάταιη προσπάθεια να αποκτήσει κάποιος ταυτότητα παγιδευμένος από την εικόνα του– είτε αναρτήσεων στο Instagram, μας κατακλύζει...

-Στο άλλο άκρο μπορεί κάποιος να εργάζεται ήσυχα στο σπίτι του, αλλά το πανοπτικό του εργοδότη υπό μορφή βλέμματος που αξιολογεί και καταμετρά τις επιδόσεις είναι διαρκώς παρόν. Εφησυχάζουμε;

-Το σύγχρονο υποκείμενο με τις λαθούρες του, τα κινητά του και τα διάφορα γκάτζετ του υπάρχει άραγε; Εκπροσωπείται; Ή εκθλίβεται μέσα από την απόλαυση του;

Βιβλιογραφία και μεταφρασμένα αποσπάσματα από το μιλλερικό άρθρο θα αναρτηθούν διαδικτυακά στον ιστότοπο του ΚΨΕΑ. Οι συμμετέχοντες /ουσες στο εν λόγω Εργαστήριο χρειάζεται να συνδράμουν με άρθρα ή μεταφράσεις που κατόπιν θα δημοσιεύονται στο περιοδικό *Τετρ-α-δια*. Το Εργαστήριο μπορεί κάποιος να το παρακολουθήσει διαδικτυακά - μέσω ΖΟΥΜ - αν κατοικεί εκτός Αθηνών.

Έναρξη: Τετάρτη 9 Νοεμβρίου, ώρα 21:00-23:00. Επόμενες ημερομηνίες: 23 Νοεμβρίου, 7 και 21 Δεκεμβρίου, 12 και 26 Ιανουαρίου 2022.

B) ΘΕΜΑ : Κλινικές περιπτώσεις με αινιγματική συμπτωματολογία

Υπεύθυνος: Δημήτρης Βεργέτης

Αιτήσεις εγγραφής μόνο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: vergedim@gmail.com

Η ψυχανάλυση οριοθέτησε το πεδίο των ψυχώσεων, εξειδίκευσε τις θεμελιώδεις μορφές τους και αποκρυπτογράφησε τη λογική τους χάρη στις επεξεργασίες του Λακάν. Ως εκ τούτου μπόρεσε να αποσαφηνίσει κλινικά κριτήρια που καθιστούν εφικτή την έγκυρη διαγνωστική ταυτοποίηση τους και την ελαστική κατηγοριοποίηση τους σε παράνοια, σχιζοφρένεια, μελαγχολία. Εισάγοντας την αμιγώς επιστημολογική κατηγορία της κοινότοπης ψύχωσης, ο Ζ.-Α. Μιλλέρ προήγαγε παράλληλα κλινικά κριτήρια με διευρυμένη διαγνωστική εμβέλεια που μας επιτρέπουν να εντοπίζουμε το ψυχωτικό φαινόμενο σε πλήθος περιπτώσεων όπου αυτό συγκροτείται στο φάσμα του ασαφούς, με συμπτώματα μη ανιχνεύσιμα από κλασικά κριτήρια. Στο φάσμα της ασάφειας συναντούμε επίσης ορισμένες ιδιαίτερα αινιγματικές συμπτωματολογίες, οι οποίες από τη μία δεν χωρούν στο καλούπι των κλασικών ψυχώσεων, από την άλλη δεν περιβάλλονται με την ασάφεια των κοινότοπων ψυχώσεων καθώς αφήνουν να διαφανούν εκλεκτικές συγγένειες με την ψύχωση. Η ψυχιατρική έχει περιοριστεί στην αμήχανη καταγραφή της ύπαρξής τους, αδυνατώντας να διαπεράσει τη λογική τους. Συνήθως είναι γνωστές με την ονομασία «προσπονητές ασθένειες», σύνδρομο Μυνχάουζεν, αποτεμοφιλίες, κτλ, με πιο αλλόκοτο και αινιγματικό το σύνδρομο Lasthénie de Ferjol – γυναίκες που συναλλάσσονται με έναν σκοτεινό Άλλο καταβάλλοντας κυριολεκτικά φόρο αίματος,

κατασκευάζοντας ένα αναιμικό σώμα υποβαλλόμενο εν κρυπτώ σε συστηματικές αφαιμάξεις. Η ψυχαναλυτική τους αποκρυπτογράφηση αποτελεί κλινική πρόκληση προκειμένου να διασαφηνιστεί η λογική τους, να εντοπιστεί η θέση του υποκειμένου, να προσδιοριστεί η αντλούμενη απόλαυση.

Έναρξη: Σάββατο 19 Νοεμβρίου. Το εργαστήριο θα διεξάγεται Σάββατο στις 14.00.
Επόμενες ημερομηνίες: 17 Δεκεμβρίου. Οι λοιπές ημερομηνίες θα ανακοινωθούν στην συνέχεια.

Γ) Θέμα: Διαφοροδιαγνωστική κλινική νεύρωσης-ψύχωσης

Υπεύθυνη: Ντόσια Αβδελίδη

Το εργαστήριο αυτό, κατ' εξαίρεση, δεν απευθύνεται στους «προχωρημένους» σπουδαστές του ΚΨΕΑ, αλλά ειδικά στους αρχάριους. Αφορά δηλαδή νέους κλινικούς που μόλις ξεκινούν τη πρακτική τους καθώς και φοιτητές ψυχολογίας και συναφών κλάδων. Αιτήσεις συμμετοχής στην ηλεκτρονική διεύθυνση dosia.avdelidi@yahoo.gr έως 1/11 αποστέλλοντας σύντομο βιογραφικό σημείωμα.

Η σύγχρονη κλινική μας φέρνει αντιμέτωπους με μια σειρά προβληματικών που συναντάμε τόσο στη νεύρωση όσο και στην ψύχωση. Πρόκειται για προβληματικές που παραπέμπουν σε ένα ελάττωμα που αφορά την ίδια τη συγκρότηση του ομιλούντος όντος: το ελάττωμα ενός προγράμματος που θα αντιμετώπιζε την απόλαυση δίχως υπόλοιπο. Όλοι είμαστε υποχρεωμένοι να επινοήσουμε συμπτώματα για τα βγάλουμε πέρα με την απόλαυση. Υπό αυτό το πρίσμα, νεύρωση και ψύχωση δεν είναι παρά δύο διαφορετικές εκβάσεις της ίδιας δομικής αδυνατότητας, δεν είναι παρά μηχανισμοί άμυνας απέναντι στο πραγματικό.

Η ψυχανάλυση δεν αποτελεί κλινική που ταξινομεί τα φαινόμενα, είναι μια πρακτική που αναδεικνύει την ενικότητα του υποκειμένου. Όταν θέτουμε σε πρώτο πλάνο το *σύνθωμα* και τον ενικό τρόπο απόλαυσης του υποκειμένου, αυτό που έρχεται πρώτο δεν είναι ο δομικός διαχωρισμός αλλά ο τρόπος δεσίματος, η αναπλήρωση που έχει επινοήσει το υποκείμενο για να αντιμετωπίσει την τρύπα.

Ωστόσο, σε μια ψυχανάλυση οφείλουμε να λαμβάνουμε υπόψη τη κλινική ιδιαιτερότητα του υποκειμένου που απευθύνεται σ' εμάς. Μπορεί η οπτική της ψυχανάλυσης να είναι αντι-διαγνωστική, όμως οφείλουμε να σεβαστούμε τη διάκριση νεύρωσης-ψύχωσης. Η επίπτωση του εντοπισμού της δομής είναι καθοριστική για την κατεύθυνση της θεραπείας και κυρίως για το πεπρωμένο που θα διαφυλάξουμε στο πραγματικό. Υπάρχουν δύο διαφορετικές εκβάσεις αναφορικά με την κατεύθυνση της θεραπείας: να συγκαλύψουμε το πραγματικό, η αποκάλυψη του οποίου θα είχε αποσταθεροποιητικές επιπτώσεις στο υποκείμενο, ή να οδηγήσουμε το υποκείμενο να αντιληφθεί το πραγματικό της ενόρμησης που, για εκείνο, λειτουργεί, στοχεύοντας σε μια τροποποίηση της απόλαυσης.

Έναρξη: Τρίτη 13 Δεκεμβρίου, ώρα: 21:00-22.30. Επόμενες ημερομηνίες: 10 Ιανουαρίου, 7 Φεβρουαρίου, 14 Μάρτιου, 4 Απριλίου

Δ) Θέμα: Η ψύχωση ως απάντηση και ως τρόπος δυσφορίας στον πολιτισμό

Υπεύθυνος: Θάνος Ξαφένιας

Αιτήσεις εγγραφής μόνο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: axafenias@gmail.com

Η εργασία μας θα προσανατολιστεί από το θέμα του επόμενου συνεδρίου της ΝΛΣ, με επικέντρωση στο πεδίο της ψύχωσης. Θα λάβουν χώρα τέσσερις συναντήσεις, όλες μέσα στο 2023, ημέρα Παρασκευή, 21.00-22.30, σε ημερομηνίες που θα ανακοινωθούν εν καιρώ. Ενδεικτικά, θα γίνει μία συνάντηση τον μήνα έως και το συνέδριο του Παρισιού (Ιανουάριος έως και Απρίλιος 2023). Το εργαστήριο θα λειτουργήσει **αποκλειστικά μέσω ZOOM.**

ΚΛΙΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Υπεύθυνοι: Μαρίνα Φραγκιαδάκη, Βλάσης Σκολίδης

Στο Κέντρο Ψυχαναλυτικών Ερευνών έχει εγκαθιδρυθεί από το ακαδημαϊκό έτος 2012-13 μια ομάδα κλινικής εκπαίδευσης. Η ομάδα λειτουργεί ως κλειστό σεμινάριο και απευθύνεται αποκλειστικά σε κλινικούς (ψυχολόγους, ψυχιάτρους, ειδικευμένους ψυχιάτρους, θεραπευτές) οι οποίοι έχουν ισχυρή μεταβίβαση στον λακανικό προσανατολισμό και είναι σε διαδικασία προσωπικής ανάλυσης και εποπτείας.

Σκοπός της κλινικής ομάδας είναι να δώσει την ευκαιρία στους συμμετέχοντες να κάνουν παρουσιάσεις δικών τους περιστατικών, να ανταλλάξουν απόψεις γύρω από την πρακτική τους και να προχωρήσουν, με τη βοήθεια των διδασκόντων του Κέντρου, στην άρθρωση της πρακτικής με τη θεωρία. Ο αριθμός των συμμετεχόντων είναι περιορισμένος και τηρείται σειρά προτεραιότητας. Η συμμετοχή δεν ανανεώνεται αυτόματα, αλλά απαιτείται νέα αίτηση κάθε χρονιά, σε συνάρτηση με την προηγούμενη ενεργό παρουσία του κάθε υποψηφίου.

Οι αιτήσεις συμμετοχής έχουν ολοκληρωθεί.

Πληροφορίες: frangiadaki@yahoo.fr , v.skolidis@gmail.com

ΞΕΝΟΙ ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΟΙ

Στις 4 και 5 Νοεμβρίου 2022:

Guy Poblome και Céline Aulit, ψυχαναλυτές, μέλη της Σχολής του Φροϊδικού Αιτίου.

Στις 8 Απριλίου 2023:

Aurélie Pfaufadel, ψυχαναλύτρια, μέλος της Σχολής του Φροϊδικού Αιτίου, καθηγήτρια στο Τμήμα Ψυχανάλυσης του Πανεπιστημίου Paris VIII.

Leander Mattioli Pasqual, ψυχαναλυτής, συγγραφέας του βιβλίου *Bien dire et savoir-lire, usages de la lettre en psychanalyse*.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΝΩΡΙΜΙΑΣ

Υπεύθυνη: Ντόσια Αβδελίδη

Πληροφορίες, εγγραφές : info@centrerepsy.gr

Κάθε χρόνο, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Κέντρου Ψυχαναλυτικών Ερευνών αρχίζει με μια σειρά διαλέξεων για ευρύτερο ακροατήριο, που στόχο έχουν την εισαγωγή σε βασικές φροϊδικές και λακανικές έννοιες. Διεξάγονται στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους, ώστε να διευκολύνουν τους αμύητους να έρθουν σε μια πρώτη επαφή με το αντικείμενο, πράγμα που θα τους παρακινήσει ενδεχομένως να παρακολουθήσουν όλο το ετήσιο πρόγραμμα.

Τα Εισαγωγικά μαθήματα, τα οποία θα διεξαχθούν στη αίθουσα της οδού Ρεθύμνου 5 (πλησίον Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου), **απευθύνονται μόνο σε αρχάριους, δηλαδή άτομα που δεν έχουν εγγραφεί στο παρελθόν στο ΚΨΕ ή σπουδαστές που έχουν παρακολουθήσει μόνο μία χρονιά το ετήσιο πρόγραμμα.**

Εγγραφές θα γίνονται δεκτές ως τις 30 Σεπτεμβρίου στην ηλεκτρονική διεύθυνση info@centrerepsy.gr αναφέροντας **ονοματεπώνυμο, ιδιότητα, σχέση με την ψυχανάλυση, email, τηλέφωνο.**

Η συμμετοχή ανέρχεται σε 50 ευρώ για έξι διαλέξεις καταναμημένες σε τρεις συναντήσεις (συμψηφίζεται με την ετήσια εγγραφή για όσους επιλέξουν να συνεχίσουν

το ετήσιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα). Η πληρωμή του συνολικού ποσού θα γίνει στο πρώτο μάθημα.

Το αναλυτικό πρόγραμμα των εισαγωγικών μαθημάτων είναι το ακόλουθο:

Παρασκευή 7 Οκτωβρίου, ώρα 19.30 – 22.30

Ντόρα Περτέση: Περί της ενόρμησης

Βλάσης Σκολίδης: Ο ρόλος της μεταβίβασης στην ψυχαναλυτική θεραπεία

Παρασκευή 14 Οκτωβρίου, ώρα 19.30 – 22.30

Ντόσια Αβδελίδη: Η ψυχανάλυση δεν είναι ψυχοθεραπεία

Μαρίνα Φραγκιαδάκη: Το όνειρο και η ερμηνεία του, από τον Φρόιντ στον Λακάν

Παρασκευή 21 Οκτωβρίου, ώρα 19.30 – 22.30

Νατάσα Κατσογιάννη: Το ασυνείδητο και η ερμηνεία του

Δημήτρης Βεργέτης: Η ναρκισσιστική και φαντασιακή συγκρότηση του εγώ

Προϋποθέσεις εγγραφής στο Πρόγραμμα Ψυχαναλυτικής Εκπαίδευσης

*Το πρόγραμμα ψυχαναλυτικής εκπαίδευσης απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε λειτουργούς της ψυχικής υγείας καθώς και σε άτομα που ενδιαφέρονται για τη μελέτη της ψυχανάλυσης. Για την παρακολούθηση του προγράμματος απαιτείται τουλάχιστον ένα επίπεδο σπουδών δεύτερου έτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αιτήσεις κατ' εξαίρεση αυτής της προϋπόθεσης μπορούν να συζητηθούν. **Η εγγραφή για το ακαδημαϊκό έτος 2021-22 πρέπει να υποβληθεί, μαζί με το σχετικό βιογραφικό (βλ. παρακάτω) στην ηλεκτρονική διεύθυνση info@centrerepsy.gr.***

Οι εγγραφές λήγουν την 1^η Νοεμβρίου 2022. Καμία εγγραφή νέου σπουδαστή δεν είναι έγκυρη εάν δεν εξοφληθεί μέχρι το τέλος Νοεμβρίου.

Η τιμή συμμετοχής στο ετήσιο πρόγραμμα είναι 250 ευρώ για εργαζόμενους και 150 ευρώ για φοιτητές (προπτυχιακούς ή μεταπτυχιακούς)

Σε περίπτωση αλλαγής στις ημερομηνίες διεξαγωγής των σεμιναρίων, ένεκα εορτών ή απεργιών των μέσων μαζικής μεταφοράς, οι εγγεγραμμένοι θα λαμβάνουν ειδοποίηση μέσω της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας.

Πληροφορίες και εγγραφές: info@centrerepsy.gr

Η αίτηση εγγραφής πρέπει να συνοδεύεται από την ηλεκτρονική αποστολή των εξής στοιχείων: ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, τηλέφωνο, e-mail, επαγγελματική ιδιότητα, ύπαρξη ή μη προσωπικής ανάλυσης.

ΔΙΑΔΑΣΚΟΝΤΕΣ :

Δημήτρης Βεργέτης, vergedim@gmail.com, ψυχαναλυτής, μέλος της Παγκόσμιας Ένωσης Ψυχανάλυσης (ΠΕΨ), της Νέας Λακανικής Σχολής (ΝΛΣ) και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ. Υπεύθυνος έκδοσης του περιοδικού *αληθεια*.

Ντόρα Περτέση, pertesi@otenet.gr, ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια (ΑΜΕ), διδάκτωρ ψυχανάλυσης, μέλος της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ.

Βλάσης Σκολίδης, v.skolidis@gmail.com, ψυχίατρος, ψυχαναλυτής (ΑΜΕ), μέλος της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ. Υπεύθυνος σύνταξης του ψυχαναλυτικού περιοδικού *Fort-Da*.

Γεωργία Φουντουλάκη, georgia.fountoulaki@gmail.com, ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια, μέλος της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ. Υπεύθυνη σύνταξης του ψυχαναλυτικού περιοδικού *Fort-Da*.

Μαρίνα Φραγκιαδάκη, frangiadaki@yahoo.fr, ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια (ΑΜΕ), μέλος της ΠΕΨ, της Σχολής του Φροϊδικού Αιτίου, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ. Υπεύθυνη σύνταξης του ψυχαναλυτικού περιοδικού *Fort-Da*.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ :

Ντόσια Αβδελίδη, dosia.avdelidi@yahoo.gr, ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια (ΑΕ), διδάκτωρ ψυχανάλυσης, μέλος της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ.

Δέσποινα Ανδροπούλου, d.andropoulou@gmail.com, ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια, διδάκτωρ ψυχολογίας, μέλος της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ.

Νατάσα Κατσογιάννη, anastasia.katsogianni@wanadoo.fr, ψυχολόγος, διδάκτωρ ψυχανάλυσης, μέλος της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ.

Θάνος Ξαφένιας, axafenias@gmail.com, ψυχίατρος, ψυχαναλυτής, μέλος της ΠΕΨ, της ΝΛΣ και της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ.

Χάρης Ράπτης, harisraptis@gmail.com, σύμβουλος ψυχικής υγείας, διδάκτωρ φιλοσοφίας και αισθητικής των μέσων, μέλος της Εταιρείας Βορρόμειος Κόμβος της ΝΛΣ.

- ΠΕΨ: Παγκόσμια Εταιρεία Ψυχανάλυσης (*Association mondiale de Psychoanalyse*)
- ΝΛΣ: Νέα Λακανική Σχολή Ψυχανάλυσης (*New Lacanian School of Psychoanalysis*)
- ΣΦΑ: Σχολή του Φροϊδικού Αιτίου (*Ecole de la Cause freudienne*)